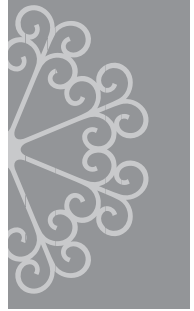

בית מדרש

בשבילי המועד

פרשת במדבר - שבועות תשע"ו

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	8:14
Brooklyn, NY	8:08
Chicago, IL	8:05
Johannesburg, S. Africa	5:04
Lakewood/Deal, NJ	8:07
London, UK	9:01
Los Angeles, CA	7:46
Manchester, UK	9:18
Monsey, NY	8:10
Montreal, Quebec	8:24
Toronto, Ontario	8:40
Yerushalayim	7:09
Zurich, Switzerland	9:03

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

(במדבר בחו"ל) ערב שבועות במעלת בני הישיבה

ידוע הסוגיא בפסחים ס"ח ע"ב מח' ר"א ור"י לענין מצות שמחה בחו"ל, וע"ש דר' אליעזר אומר או יושב ושונה או אוכל ושונה, ור' יהושע אומר חציו לה' וחציו לכם, חציו לאכילה וחציו לבית המדרש.

ונמצא דנחלקו אי יעשה כולו לה' (או כולו לכם) או חציו לאכילה וחציו לבהמ"ד.

והנה ר' יהושע בא לומר דדי בחצי וחצי, אבל אומר בנוסח חציו לאכילה וחציו לבהמ"ד. וזכיתי לשמוע בזה מרבינו ראש הישיבה הגאון ר' נתן צבי זצוק"ל שהק' על לשונו של ר' יהושע, אמאי שינה מלשון ר' אליעזר, וכמו דר"א אומר יושב ושונה הר"ל לר' יהושע לומר חציו "יושב ושונה", ואמאי שינה לומר חציו לבהמ"ד.

ודרש בזה חיזוק לבחורים לעסוק רק בתורה כל היום. והוכיח מקושיא זו כי הלומד חצי היום זה לא נקרא יושב ושונה, אא"כ שונה כל היום. ואם לומד בבהמ"ד חצי היום, אף שיש לו שכר מרובה ועשה מצוה גדולה, אבל לא חל עליו תואר של "יושב ושונה".

וידוע בשם רבינו יואל מסטמ"ר זצ"ל שאמרו אין לו להקב"ה בעלמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, ופי' במי שלומד ואין לו בד' אמות אלא "הלכה בלבד" ואין במחשבתו שום דבר אחר, ושם נמצא השכינה.

ובפ' תצוה כתיב, תדבר אל כל חכמי לב, אשר מלאותי, וצ"ב דכבר כתיב אל כל חכמי לב, ועוד אמאי בעי אשר מלאותי, ותי' מלבי"ם, היינו שאין ראוי וכשר אא"כ הוא מלא חכמת ה' ואין בלבו תאוה ויצר ומחשבות מתנגדות אל החכמה.

וע' משלי ח' ל"ד אשרי אדם שומע לי, ודרשו בדבר"ר ז' ב' שכל שמועותיו לי. ופי' ח' הר"ם דלא נקרא אשרי אלא אם כל שמועותיו וכל כוחותיו עסוקים בדבר ה' ושומע רק דבר ה' כל היום. וכע"ז פי' ירושלמי יבמות א' ו' שאמו של ר' יהושע הכניסה עריסתו לבהמ"ד שלא ישמע חוץ מדברי תורה.

(לציבור הקוראים החשובים, אתכבד בזה להזמין לכל אחד ואחד שיוכל להשתתף בחתונת בני נ"י בשבוע הבא ביום חמישי י' סיון במלון שערי ירושלים. מאיר צבי.)

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל
bishvileihalacha@themir.org

דברי רבותינו

**רב יוסף ביומא דעצרתא
אמר עבדי לי עגלא תילתא,
אמר אי לאו האי יומא
דקא גרים כמה יוסף איכא
בשוקא (פסחים סח:).**

פירש"י: שלמדתי תורה ונתרר ממתני.

מבואר שביקש רב יוסף מאכלים מיוחדים בחג מתן תורה כיוון שני תרומם ביום זה. וצ"ב מה היא הרוממות ועל מה השמחה.

בגמ' (שבת פח:): איתא שכשעלה משה לקבל את התורה אמרו מלאכי השרת לקב"ה "חמדה גנוזה שגנוזה לך 974 דורות קודם שני ברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם." וביאר הסבא מקלם שטענת המלאכים לא הייתה משום צרות עיין, אלא שסברו המלאכים שאין זה כבוד לתורה הגנוזה שתינתן לבשר ודם גשמיים, אלא ראויה היא למלא-

דברי הימים

אהבת התורה של מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר זר יהודה פינקל זצוק"ל לא ידעה גבול. בכל נימי נפשו חשק ללמוד, לשמוע עוד סברא, עוד סגנון לימוד ועוד חידוש שחידש תלמיד.

בהיותו בן תשע שנים בלבד כבר סיים את סדרי נשים ונזיקין בחב"רותא עם אביו הגדול מרן הסבא מסלבודקא זצוק"ל.

עוד לפני גיל הבר-מצוה נסע ללמוד בישיבת טלז אצל הגאונים רבי אליעזר גורדון ורבי שמעון שקאפ זצוק"ל. לאחר מס' שנים התעוררה בו השאיפה ללמוד מתורת בריסק אצל הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצוק"ל.

אולם בזאת לא הירוה את צמאנו לקבל תורה ודרכי הלימוד מכל גדולי הדור. כאשר חזר לסלבודקא למד בחברותא עם העילוי ממיצ"ט ועם הגאון רבי שלמה פוליאצ'ק זצוק"ל. לאחר תקופה, כאשר פתח הרידב"ז ישיבה בסלוצק, נסע מרן לסלוצק שם קיבל תורה מרה"י הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל. מחמת תאוותו

כיום הרוחניים.

ובהמשך הגמ' איתא שענה משה למלאכים "מה כתיב בה כבוד את אביך ואת אמך, כלום אב ואם יש לכם, וכו' כלום קנאה יש ביניכם וכו' מיד הודו לו להקב"ה." וצ"ב: אמנם צדק משה בטענותיו, אך אין בהם תשובה לטענת המלאכים שאין זה כבוד לתורה שתינתן לבשר ודם?

וצ"ל: כוונת משה רבינו הייתה כפירש"י, שהייתה תורה מרוממת את לומדיה והקב"ה נותן אותה לישראל כדי שיתרוממו. רוממות זו שייכת רק בבשר ודם שמתרומם ע"י התורה מעל ליצר הרע, אך היא אינה שייכת במלאכים הרוחניים. זהו כבודו של התוה"ק, שיתרוממו על ידה, דבר שלא שייך אצל המלאכים שאין להם יצר הרע.

זהו גם הטעם שביקש רב יוסף מאכלים מיוחדים לשמחו בחג מתן תורה, משום שיום זה שניתנה בו התורה הקד' הוא הגורם לרוממות של לומדיה, וע"כ עיקר השמחה.

מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל

ואהבתו לתורה הקד', לאחר תקופה המשיך במסעו לישיבתו של הגאון רבי ברוך בער לי בוביץ זצוק"ל בהלוסק, שם זכה ללמוד עם הגר"ב בחברותא. לאחר מכן חשק ללמוד את סדר קודשים ונסע לכולל קודשים ברא דין, שם למדו באותה תקופה גאוני עולם וביניהם הגאונים רבי אלחנן וסרמן ורבי ירוחם ליוואויץ זצוק"ל וזכה להתקרב למרן החפץ חיים זצוק"ל. תוך שנה אחת למד את כל סדר קדשים וסדר מועד ורכש בהם ידיעות מקיפות בעיון ובבקיאות.

באהבתו הגדולה לשמיעת כל חידוש ולהיכיר את כל דרכי הלימוד סירב להניח דרך בלימוד שלא יכירה. כיוון שבזמן לימודו בבריסק אצל הגר"ח שמע ממנו על גדלותו של ה'אבני נזר', קם ונסע מרחק רב לסוכוצ'וב שבפולין כדי ללמוד מתורתו.

בכל הישיבות בהן היה הקפיד לשמוע שיעורים מרבותיו ולדלות מבאר תורתם. תשוקה זו של קבלת תורה מכל אחד איפיינה את מרן זצ"ל עד סוף חייו כשהוא שותה בצמא כל דבר תורה.

פרשת במדבר

מתוך דברים שאמר מרן ראש הישיבה זצוק"ל במסיבה לכבוד תומכי הישיבה נערך מסרטי הקלטה

במצות הבאת ביכורים מצינו דיש דין ברוב עם הדרת מלך, והיינו שיש חיוב על כל אחד ואחד להשתתף במצוה זו, שהרי על ידו מתקיים הדין של ברוב עם הדרת מלך. ואמרינן בגמ' דאף דבעלי אומנויות אינם רשאים לעמוד בפני תלמידי חכמים בשעה שעוסקים במלאכתן, אפ"ה בהבאת ביכורים כל בעלי אומנויות שבאותו מקום עומדים בפני מביאי הביכורים וכו', ואמרינן בטעמא דמילתא דהוא משום דחביבה מצוה בשעתה.

והנה במצות מילה מצינו נמי דאיכא הך דינא דחביבה מצוה בזמנה, וקיי"ל לדינא דמצות ביכורים ומצות מילה קודמות לשאר המצוות שלא נאמר בהם הך דינא דחביבה מצוה בזמנה. והרי דמילה וביכורים שווים לענין קדימתם לשאר המצוות.

ולכאורה צ"ע הא דלא מצינו גם במילה שיהא בה נמי הך דינא דברוב עם הדרת מלך, דדווקא לגבי מצות ביכורים הוא שמ" צינו לדין דברוב עם הדרת מלך ומ"ש מילה מביכורים ומאי נפק"מ.

והנה בחינוך הביא הך דינא דביכורים הנלמד מקרא דראשית ביכורי אדמתך, והוסיף: משרשי המצוה לפי שהאדם מעורר מחשבותיו ומצייר בלבבו האמת בכח דברי פיו, על כן בהיטיב אליו השם ברוך הוא ובברכו אותו ואת אדמתו לעשות פירות, זוכה להביאם לבית אלהינו, ראוי לו לעורר לבבו בדברי פיהו ולחשוב כי הכל הגיע אליו מאת אדון העולם, ויספר חסדיו יתברך עלינו נו ועל כל עם ישראל וכו', ומתוך התעוררות נפשו בשבח השם ובטובו זוכה ומתברכת ארצו, ויתברכו פירותיו, וכו'.

ולכאורה צ"ב, דמדברי החינוך שכלל בשר

רשי המצוה הא דבזכות התעוררות נפשו זוכה ומתברכת ארצו, משמע דזהו ג"כ חלק מהמצוה, וזה לא כפשטא דמילתא שעיקר המצוה הנלמדת מקרא ד'ראשית' היא מצ' וות הבאת הביכורים, ומה שמתברכים פירר תיו לא הוי משרשי המצוה אלא לכאו' זהו אינו אלא כשכר בלבד על שקיים את מצות הבאת הביכורים, אך מדברי החינוך משמע דמה שיתברכו פירותיו הוא גם חלק מעצם המצוה ולא רק תוצאה מהמצוה, וצ"ע.

ונראה ע"פ דברי החינוך דזהו גופא מה שנאמר בדין 'ראשית ביכורי אדמתך', שהפ"י רות הגדלים אח"כ הם חלק ממעשה המצוה של הבאת הביכורים, ונמצא דמה שיתברכו פירותיו אין זה מצד דהוי שכר על עשיית המצוה, אלא דהוא חלק ממעשה המצוה, ועפ"ז נראה לומר עוד דהך דינא דברוב עם הדרת מלך הנאמר בביכורים לא נאמר רק על אותם פירות שהביא לבית המקדש, אלא גם על הפירות שיגדלו ויתברכו לאחמ"כ, שהרי גם פירות אלו הם חלק ממעשה המ" צוה ודינא דברוב עם נאמר על כל מעשה המצוה.

והנה בביכורים נאמר הדין דאפילו אג" ריפס המלך נוטל הסל על כתיפו, והרי דלא סגי במעשה הבאה לחוד אלא דאיכא הידור מצוה גם בצורת ההבאה, ומשום כך אין די רק בהבאה בעלמא שיבואו הפירות לביהמ"ק אלא בעינן שיהא נוטלו על כתיפו, והיינו דנאמר בזה דין גם בעצם ההבאה ובצורתה, ומשום דאין דין הבאת המקום כמעשה קוף גרידא שצריך שיגיעו הביכורים לביהמ"ק אלא אף מעשה ההבאה עצמו הוי חלק ממעשה המצוה, ולכן שייך שפיר לומר דכשמהדר ונושאו על כתיפו יש בזה עשייה משובחת יותר בהמצוה.

ומבואר דכל שעשיית מעשה המצוה של ההבאה נעשה בהידור ובמסירות יש בזה

השפעה על המשך מעשה המצוה, דאם מתאמצים ומכבדים ומייקרים את הבאת הביכורים הרי שהברכה הנמשכת, שהיא כמבואר חלק ממעשה המצוה הנלמד מקרא דראשית, היא ג"כ גדולה יותר. ומשום דבדין ראשית נתרבה דאיכא נפק"מ בעצם עשיית המצוה וכמשנ"ת. דאם היה רק דין דהביכור רים צריכים להיות מובאים לביהמ"ק הרי דלא היה שייך בזה דינים בצורת ההבאה, אבל לדברינו דהכל נכלל בכלל המצוה שייך שפיר לומר דעד כמה שהוא מהדר יותר בצר רת ההבאה הרי הוא עושה יותר בהמצוה עצמה, וע"כ גם המשך התוצאה של עשיית המצוה, שהוא הברכה בשדותיו יהיה גדול יותר, וכמשנ"כ החינוך "ומתוך התעוררות נפשו בשבח השם ובטובו זוכה ומתברכת ארצו, ויתברכו פירותיו" וכו'.

והיה אפשר לומר דלכך גם לא מועיל שליחות בביכורים, דטעמא בעי מ"ש מכל התורה דקיי"ל שלוחו של אדם כמותו. אולם להמבואר אתי שפיר, דאם יסוד ענין מצות הביכורים היה רק במה שיהיו הביכורים מובאים לביהמ"ק הרי באמת לא היה צריך להיות שום חילוק אם הוא עצמו מביאו או שלוחו, אבל כיון דנתבאר דביכורים שאני דנאמר הדין דצורת העשייה ותוצאותיה הוי גם חלק ממעשה המצוה עצמה, א"כ בזה לא שייך שיועיל שליחות, ומשום דאף אם השליח יועיל להביא הביכורים עצמה, אך לא יוכל להועיל לצורת העשייה דלזה בעינן שיעשה על ידו בלבד. וכן הוא נמי לענין הברכה בשדותיו שכמבואר לא הוי מצד שכר על הבאת הביכורים דלזה היה מועיל שיתברכו פירותיו גם אם היה מביא הביכורים ע"י שליח, אבל כיון דנתבאר דהברכה בשדותיו הוי נמי חלק ממעשה המצוה עצמה הרי פשוט דכ"ז שייך רק כשהבעלים בעצמו עושה את מעשה ההבאה, ואין שליח יכול להועיל לענין זה כלל, וכמשנ"נ.

מעלות התורה וכן תורה

שהוא נמי להלכה. והיינו משום שמובא אח"כ בגמ' שרב יוסף אמר ביומא דעצרתא עבדי לי עגלא תילתא. ואף שהלכתא כר"י אמר אי לאו האי יומא דקגרים כמה יוסף איכא בשוקא. ופירש"י אי לאו האי יומא שלמדתי תורה ונתרוממתי הרי אנשים הרבה בשוק ששמש יוסף ומה ביני לבנים, עכ"ל. מבוואר דיש הלכה למעשה של 'לכם' בעצרת. וא"כ בשבועות צריך לכוין לשני עניינים, שמחת יו"ט דקי"ל דבעי לכם, וגם שמחה מיוחדת בשבועות על שניתנה בו תורה, שמחה כפולה. ובהמשך הגמ' רב ששת כל תלתין יומין מהדר לי' תלמודי' ותלי וקאי אעיברא דדשא ואמר חדאי נפשאי חדאי נפשאי, לך קרא לך תנאי, ומסקי מעיקרא בי עביד איניש אדעתא דנפשי עביד, והיינו דצריך לידע שקודם הוא תועלת בשבילו ואח"כ הוא תועלת גם לכל העולם כולו, כמש"נ אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת, וזה חוב על כאו"א לשמוח על זה שלומד תורה ומקיים חובותיו בבריאה. ואם מרגיש אדם שאין לו לשמוח משום שאינו מקיים חובותיו, כראוי, אדרבא ישתדל לקיים יותר וישמח, והרי בידו לעשות. שהרי הבריאה עומדת על עמל התורה.

והנה במס"י מבו' שצריך ללכת כמערכות הצבא בזריזות ובחיות, וצריך להתבונן בכל ענייני העולם לדעת כמה הוא מחוייב. ומושג של מלך ועבד לדעת במה חובתו כעבדים להשי"ת, וכמו בצבא שכל חסרון של אחד מן החיילים גורם הפסד וחסרון לכולם, כ"ש בענייננו. ובצבא אנו רואים שכל שמעלתו גבוהה יותר כך כל פעולה שעושה לא כראוי חמורה יותר, שהרי אף חייל פשוט שעושה שלא כחובתו גורם נזק, ומפקד גורם נזק חמור יותר. ואם גנרל מתרשל בעבודתו הרי החורבן נורא ואיום, ואם עושה כן בשעת מלחמה החורבן כפול. וכשעושה חובתו מקבל עיטורי כבוד ג"כ לפי דרגתו. וצריך להבין שכל בן תורה יש עליו אחריות של בן תורה וע"כ מתנהג כראוי ומנצל זמנו כיאות ומשתמש בכחותיו בשלימות בעמל ויגיעה בכל הפרטים והעיקר להרבות בקניינים, כמש"כ החזו"א, כדי שהתורה תהא בשלימות וזה העבודה תמיד כ"ש בעת שהזמן גורלי לזכות בתורה.

למרע"ה. יש בחינה זאת, כמש"א חז"ל על ר"ע ששאל מרע"ה למה לא ניתנה תורה על ידו. ואף שהכל מסיני, יש עמקים ועמקי עמקים שבאים רק ע"י יגיעה וטורח וחלק מההתבוננות הוא לידע מה התכלית.

א"כ בואו ונתבונן, כשהקב"ה ברא בריאה גדולה ונאה כ"כ מה רצונו בזה. וע"ז באה התיבה הראשונה בתורה 'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ'. בפשט, תחילת בראו אלוקים וגו'. ופירש"י ורבותינו דרשו בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית שנא' ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראו ראשית שנא' ראשית תבואתו שהקב"ה ברא העולם כולו בשביל שישאל יעסקו בתורה. זהו תכלית הבריאה. ורבותינו כ' שהקב"ה תכלית השלמות. ואנו צריכים לו לכל צעד ושעל אך הוא אינו צריך לכלום. תכלית בריאת העולם הי' בכדי להיטיב לברואיו. וגזרה חכמתו להיטיב רק באופ"י שילמדו תורה ויהא גן עדן וגינהם ויהיו נסיונות ועליות וירידות ויעמלו ויתחזקו וישגו עי"ז לשכר האמיתי ולא נהמא דכיסופא. שזהו תכלית הבריאה. וכשמתבוננים בזה מבינים שכ"א מאיתנו הוא חלק מקיומה של תכלית הבריאה. ראשית כל, צריך לשמוח שאנו יהודים. לברך שלא עשני גוי [יודע מהרה"ק מבערדיטשוב שראה גוי שמח, ותמה איך יכול לשמוח הרי מעולם לא בירך שלא עשני גוי], והאמת שלגוי אין שמחה אמיתית רק חיצונית, וישראל, בפרט בן תורה שלומד בישיה"ק ועוסק בתורה, כמה יש לו לשמוח עי"ז.

מאידך, זהו מחייב לידע תפקידו ושלא יחסר חלילה מתפקידו. ויעוי' בפסחים ס"ח שנחלקו התנאים שיש קרא 'עצרת לה' אלוקים' ולעומת זאת פס' אחר אומר 'עצרת תהי' לנו'. ודעת ר"א דבעי' או כולו לה' או כולו לכם, ולר"י חלקהו חצי לה' וחצי לכם, ואמר ר' אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מ"ט יום שניתנה בו תורה. והי' אפשר להבין שיום שניתנה בו תורה צריך רק ללמוד, אך בגמ' מבוואר לא כן. וכתב רש"י: שישמח בו במאכל ובמשתה להראות שנוח ומקובל ומרוצה לישראל שניתנה תורה בו עכ"ל. ויש חוב קדוש לאכול ולשמוח ולהראות שמחתו. וגם לדין דקי"ל כר' יהושע בכל יו"ט, מ"מ הרמב"ם הביא גם את דברי ר' אלעזר וע"כ

יסדו הקדמונים שיש ד' יסודות בבריאה, דומם צומח חי מדבר. ומדבר היינו שיש לו דעת ובינה. ויהי האדם לנפש חיה - לרוח ממללא. ואמר רה"י הגר"ח זצ"ל שכל מעלה גדולה מחברתה אבל מעלתו זהו קיומו. כגון צומח יש לו מעלה שצומח וגדל וכשמאבד מעלת צמיחתו הרי הוא פחות מן הדומם, וחי במעלה גדולה יותר וכשמאבד מעלתו גרוע מצומח, ומדבר כשמאבד דעתו ה"ז פחות מחי. וכ' בכוזרי שיש מעלה נופסת והיא ישראל, שהוא מין אחר. ומאידך כשהן יורדין יורדין עד לעפר. ורה"י הגר"ח זצ"ל הוסיף שיש ישראל בן תורה שהוא במעלה אחרת. וח"ו שנה ופירש גרוע מכולם, והוסיף גם בן תורה שמוסיף במוסר. והנה תפקידו של המדבר לחשוב, ואם אינו חושב מאבד מעלתו. 'אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו', הוא גרוע מבהמה שהרי אינו עושה תפקידו, אך מציאותו ממש כבהמה. החסרון החמור ביותר של האדם הוא שאינו חושב.

אברהם אבינו עשה מהפיכה בעולם והוא יסוד עם ישראל. ויסודו במה שחשב, יש בירה, יש מנהיג לבירה, יש לגלגל, יש מסובב לגלגל. כמש"כ הרמב"ם יש עולם יש לו בורא. שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, השמים מספרים כבוד קל ומעשה ידיו מגיד הרקיע, קצת התבוננות משנה את האדם. וכשמתבונן יותר מגיע ליותר. על אברהם אבינו ע"ה כתיב שיגע וטרח ועמל בתורה עד שנעשו שתי כליותיו כשני מעיינות. ומובא במדרש בראשית ובארחות צדיקים שער התורה, ויש לשון במדרש נעשו שתי כליותיו כשני רבנים. הרי לא הי' מי שילמדו. ואביו תרח ייסרו על ששבר הצלמים. והגיע לדרגה נוראה בתורה. עד שבמסכת ע"ז שלפנינו יש ה' פרקים, היו לו ד' מאות. אי"ז שאלה היאך בא לכל זה, ומהיכן ידע שיש תורה. פשוט שקוב"ה ואורייתא חד. אך לקרב אל השכל, איך ידע מה לחפש ועל מה לעמול ולהתייגע.

הפשט הוא שאם יש בעה"ב לעול והוא הביאו לעולם, ודאי יש תכלית בזה. ומהו תכליתי בעולם, מה רוצה השי"ת ממני? ככל שמתבוננים יותר כך מבינים שיש רצון ה'. זו התורה וצריך לעמול ולדעת אותה. ואברהם אע"ה הגיע לדברים שלא נתגלו

צריך לדעת שתמיד הוא זמן ראוי ומחוייב לתורה, כל השנה. זה נרמז בתורה כמש"כ הכלי יקר שבתורה לא נכתב בפי' בציווי היו"ט של שבועות להורות שכל השנה הוא זמן קבה"ת ולא רק בשבועות. מאידך, נרמז בפרשה קבלת התורה.

בירושלמי בר"ה, הובא בדעת זקנים פר' פנחס, אמר רב משרשיא בר אידי בכל הקרבנות כתיב 'שעיר עיזים אחד חטאת לכפר עליכם'. ובחג הביכורים כתיב 'שעיר עיזים אחד לכפר עליכם' ולא נא' חטאת, אמר הקב"ה מכיון שקבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם. כזה נחת רוח בקבלת התורה.

צריך לדעת שלא רק אז ה' קבלת התורה, אלא בכל שנה ושנה יש קבלת התורה, וזה כמש"כ הרמח"ל שכל יו"ט אינו רק זכר למה שהי' אלא מעין האור הראשון. וא"כ פסח הוא מעין האור הראשון של יציאה מעבדות לגאולה וכו', ועכשיו בשבועות חוזר האור הראשון של קבלת התורה והימים בינתיים כחולו של מועד, כמש"כ הרמב"ן הוא ג"כ מעין האור ההוא. והראי' מד' האוה"ח הק' פר' אמור, 'וספרתם לכם' - יסוד ספירת העומר משום שכך ציווה ה', אבל לידע טעם ועומק הענין ידועים דברי החינוך והרמב"ם במו"נ, ובאוה"ח כתב שכשיצאו ממצרים לתכלית קבלת התורה היו במ"ט שערי טומאה, וא"א לקבל התורה טמאים, וע"כ הוצרכו לז' נקיים לטהר עצמם, ומה שהצריכו ז' שבועות ולא ז' ימים הוא לצד הפלגת הטומאה. וכ' באוה"ח הק' כן יעשה ה' מדי שנה, כידוע ליודעי חן שכל שנה יש יצי"מ, הכנה לקבה"ת וקבה"ת. וא"כ עכשיו הוא זמן יותר ראוי להכין עצמנו להיות כלי לקבלת התורה.

וכדי שנרצה להיות ראויים, ולקבל את התורה עלינו להתבונן בערך הדבר. ומתחילה עלינו להתבונן בתכלית הבריאה כפי שדברנו, שע"י שידועים שזהו תכלית הבריאה, נעשה הכל להגיע לזה, וזהו עבודת ימים אלו להכין עצמנו. בפרט במ"ח קניינים. אך יסוד הדבר, בן התורה צריך לדעת את זכותו כבן תורה ואת חובתו, שכל הבריאה ממתנת ומצפה לתורתו.

ובגמ' שבת פחא, מאי דכתיב משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה, אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה, אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה. ופירש"י השמעת דין קבלת התורה. ומקשה הגמ' ולמה יראה, כדר"ל דאר"ל מ"ד ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם ישראל מקבלין את התורה מוטב ואם לאו אהפוך את העולם

לתהו ובהו והיינו שלא יהא קיום לעולם. והטעם שהבריאה רוצה קיום, משום שכל הבריאה תכליתה למען כבוד שמים, והבריאה רוצה כבוד שמים, ויש הרבה ראיות מהש"ס ואכ"מ. ולכן כשהגיע יום קבלת התורה כל הבריאה היתה במצב של יראה. ולבסוף שקבלו התורה אז שקטה. א"כ כל אחד שלומד צריך להרגיש את זה, שהוא זה שבשבילו נברא העולם שיעסוק בתורה, וזה מחייב לעבוד להגיע לשלימות ולשמח בזה.

ובפי' הרע"ב על המשנה מנין שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה שהקב"ה קובע לו שכר, שנא' ישב בדד וידום כי נטל עליו. ופי' הרע"ב שכל הבריאה היתה נבראת בשביל אחד שיעסוק בתורה ושנים כ"ש וכ"ש עשרה, אין לשער גודל הזכות. וצריך להתבונן בזה, ובמעלתו.

ושמעתי מהגר"ר נחמן הלוי שליט"א בשם זקנו המשגיח ר' ירוחם זצ"ל, שכתוב בפסוק בפר' אמור, 'אמור אל הכהנים בני אהרן' ופירש"י שצריך לזהר שלא לחלל מעלת כהונתו ולא יחלל זרעו, עי' רש"י ורמב"ן. והיינו שבר מעלה אסור לו לחלל מעלתו. ואמר הגר"ר ירוחם זצ"ל שכל מצוה צריך לדעת הפנים של המצוה. וע"כ צריך בן תורה לזהר לשמור מעלתו וכן תורה שהוא במעלה עליונה צריך להישמר מאד שלא לפגום, ורק לקדש ש"ש בכל הליכותיו בהנהגותיו בשלימות.

ושמעתי מהגאון ר' חיים קרייזוירט זצ"ל שהרבי ר' יהונתן אייבשיץ אמר לתלמידו בשבועות בלשון זה: "בשביל תלמיד אחד שיבין טוב רשב"א היה כדאי החבלי לידה של אמו ושל אמו ואם אמו אם אמו וכו'", כל היסורים כדאי בשביל פ"א שיבין רשב"א, זה ה' החיזוק שאמר לתלמידים בשבועות. לדעת מהו תורה והבנת התורה. יסוד הדברים כמובן מדחז"ל בפ' קנין תורה "שנו חכמים בלשון המשנה ברוך שבוחר בהם ובמשנתם. רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה. ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו." והיינו שנברא בשבילו ונתקיים בשבילו. והלשון כל העולם כולו, שהוא כפילות, פי' המדרש שמואל תלמיד האר"י הק', שכל העולם עומד עליו, ולא זו בלבד אלא מבריאת העולם ג"כ נברא בשבילו וזהו הכפילות של כולו. וכ"א שלומד יש הבטחה שיגיע ללשמה, והגר"ח מוואלוז'ין אמר שבכל לימוד יש לשמה שמרומם את כל לימודו. ודאי שיש דרגות, אבל כ"א רוצה לעלות ולהתרומם. ואח"כ נאמר, נקרא ה' אהוב אהוב את המקום אוהב את הבריות. ובמדרש שמואל פי' רע- שהוא שותף

להקב"ה בבריאת העולם. ואח"כ יש דרגה של משמח את המקום משמח את הבריות, והרי לא שייך תואר גדול מזה, אדם שכל ימיו שימח את הקב"ה. יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. ובתפילת ימים נוראים אנו מתפללים חמול על מעשיך ותשמח במעשיך, וכאן יש הבטחה של משמח את המקום. ופי' המדרש שמואל שהרי זה ה' תכלית הבריאה להיטיב לברואיו והשפע שייך רק ע"י התורה. וע"כ משמח המקום, שמתקיים תכליתו להיטיב, ומשמח את הבריות פשיטא שמביא שמחה על העולם שמתקיימים בזכותו. ויש מדרש שלו היו הגוים יודעים היו מעמידין שומרים לישראל שישבו ויעסקו בתורה.

וע"כ איתא 'אם בחוקותי תלכו' שתהיו עמלים בתורה, יהיו כל הברכות, ואם ח"ו לא, להיפך ח"ו. עמל בתורה, יגיעת התורה ושמחת התורה, וזה מחייב שלא יהיו פגמים ח"ו, כי כשיש שלימות זהו רצון ה' וההשפעה גם היא בשלימות.

וכשנתבונן בתלמידי ר"ע שיש ע"ז דיני אבילות עד היום, וצריך להרגיש את האבילות, שמתו תלמידיו והי' העולם שמש, בחינת תהו ובהו. ור"ע הלך אצל רבותינו שבדרום. והרי זה נורא למתבונן, שאחר ששיכל כ"ד אלפי תלמידים לא נתייאש, ונתאר לעצמנו שמסתמא אם הי' רואה את ר"ע אדם מבחוץ הי' שולחו לנוח ומבכה עמו את מצבו המחריד, אך ר"ע אינו יושב לעצמו, ומיד ממשיך להרביץ תורה לתלמידים. והסיבה משום שאצל ר"ע לא היתה אפשרות אחרת. ועל דרך משל, אנו רואים שיש בעולם הרבה שביתות על עבודה ועל אוכל, אבל מעולם לא נמצא אדם שיעשה שביתה על שלא לנשום נשימה, כיוון שנשימה זה החיים וא"א בלי לנשום. ממש כך הי' אצל ר"ע לימוד התורה והרבצת התורה, כי הם חיינו, ורק צריך לתקן את הקלקול והפגם. כמו שמואב במדרש חיי שרה שאמר ר"ע לתלמידים שבדרום, הראשונים היתה עינייהו צרה זו בזו, אתם אל תעשו כמעשיהם, עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה. והן הן העמידו תורה באותה שעה. והטעם שנענשו דווקא בזמן זה, פי' המהרש"א יבמות ס"ב מפני שזמן זה הוא זמן מסוגל לבריאות ורפואה, להורות שהוא ענין בלתי טבעי. וכבר האריכו בספרים שמאחר שהוא זמן של הכנה לקבלת התורה לכן כשהי' פגם זה הי' זמן העונש, ומרובה מדה טובה זה הזמן להתקרב בתורה ובקנייני תורה, במידות טובות כראוי.

ויה"ר שיתקיים בנו מקרא שכתוב "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו".

Too Old for Kabbalas HaTorah Inspiration?

Harav Hagoon Yaakov Moshe Katz Shlit" a

The meforshim explain there are two reasons why we read Megillas Rus on Shavuos. One reason is that we should learn from the Kabbalas HaTorah of Rus. She was a princess, and if she would have gone back to Moav she would have had a life of wealth. But instead she gave that up to be *mekabel* the Torah.

This is a very important lesson for all of us. When it comes to Shavuos, a lot of people say, well, when you're a young bochur and full of life, Shavuos is an inspirational time – people learn the whole night, and it's an exciting Yom Tov. But when you get older, whether you're 25, 35, 45, or 55, you just don't have that *koach* to stay up the whole night, and Shavuos loses its meaning. We don't realize that Shavuos has so much to it, regardless of your age. Staying up the whole night is a *minhag*; if you can't stay up the whole night, you can still have a Shavuos.

Rus herself was not a youngster when she joined the Jewish people. We can understand that a young girl would be able to start over again, but Rus had already been married and lost her husband. Jewish life had not showered her with *brachah*. What was she doing this for? By rights, she should have gone back to her life in Moav. But she had the *gevurah* to take a step, as the Megillah says that she was *מתאמצת*. The Gaon says that the *yetzer hara* was pulling her, and she had to draw on all her strength and push herself to keep going and moving ahead in her journey to Eretz Yisrael and Yiddishkeit.

This, too, is a *limud* for all of us. We all have things that we tried to do when we were younger, and they didn't work out. Rus didn't make her *kabbalah* when she was 17 or 18, before she was married. She had already started life, and life wasn't working out – but she picked herself up nonetheless and made a new *kabbalah* in ruchniyus, a new start. That's the lesson of Shavuos.

Similarly, R' Akiva lost thousands of talmidim – he had a yeshiva that was bigger than Rav Asher's shiur, and they all passed away. R' Akiva was

not a youngster at that point; he was very old. He could have given up and closed down the yeshiva, but instead, he started over with five talmidim, who lit up the world, such as R' Meir, R' Yehuda, R' Shimon, the Tannaim of Torah Shebe'al Peah. The mishnayos, the Tosefta, the Braisos, the Toras Kohanim – these are all rooted in R' Akiva's Torah.

We learn from R' Akiva and the *aveilus* of Sefiras Ha'omer that we can pick up and start fresh even when things aren't going well. The whole life of R' Akiva teaches this lesson: He started learning when he was 40, and yet he caught up to the Tannaim and became one of the greatest of the Tannaim even though he had such a late start.

Yes, when you're a younger bochur, Shavuos has a lot of inspiration. We may not be able to stay up the whole night anymore, but there's still so much that we *can* do to make Shavuos meaningful. Even if we go to the beis midrash for an hour after the *seudah* and learn with *cheishek*, whether by ourselves, or with a son or a grandson, we show Hashem that we cherish the Torah, that we're pushing ourselves late at night to stay up and learn. That is a way to touch the *taam* of Shavuos.

Being Mekabel, for Kabbalas HaTorah

In truth, however, it's not only about Leil Shavuos – the *avodah* of Leil Shavuos is to take a step for the rest of the year. It's a time to reflect and think how we can be *mekabel* the Torah, how we can increase the amount of Torah in our lives. Each person, according to who he is, should try and "*chap*" a bit more, improve in some area of Torah – whether it's to learn more halachah, to learn more *b'omek*, to make his *sedarim* better. This is both in *asei tov* as well as *sur meira* – identifying my leaks in ruchniyus and figuring out how to stop them. It's important, at this time of Mattan Torah, to reflect on the year, and on past years, and ask himself: Where are my downfalls? Where I am losing ruchniyus by doing things that don't

let a person grow spiritually? What needs improvement in my *middos*, vis-à-vis my wife and children?

It's a good idea to make one *kabbalah* in *asei tov* and one in *sur meira*, each person in the areas in which he needs improvement. This is the lesson of Rus: it doesn't matter how old you are, you still have to grow.

If I can make a suggestion, one that is in the category of **וישנתם לבניך**: Rather than look out only for your own growth in *ruchniyus*, see what you can do to help the people around you: How you can help your wife your children, what project you can take on with a child who's having difficulty. Until now you were so frustrated – try to look at the situation differently and see what you can do to help him grow, how you can turn him into an **אֶבֶן מְאֻסוֹ הַבּוֹנִים הַיְתֵה לְרֵאשׁ פְּנֵה**.

For some people it's a child, for others it's a grandchild, and for others it's outside the home, helping other people grow in Torah and *avodas Hashem*. When you take on a project, make sure it's not just *stam* a project, but something that affects you, that you can throw yourself into.

The Chofetz Chaim once said that if a person doesn't have children, he can take on a bochur in yeshiva as a *zechus* for him. A person who heard this and did not have children took the advice seriously and took on a bochur, or perhaps it was a youngerman, and the Chofetz Chaim said that this person acquired for himself a *chelek* in Olam Haba by taking on this project.

So the first reason why we read Megillas Rus is because of this lesson of making a Kabbalas HaTorah and giving of ourselves for Torah, as Rus did.

The Birth of YOUR Moshiach

The sefarim give an additional reason: it's because Dovid Hamelech

was born on Shavuos. Dovid, we know, is the grandson of Rus and the grandfather of Moshiach. The name "Adam" is an acronym for Adam, Dovid, and Moshiach. Adam gave 70 years of his life to Dovid, and from Dovid came Moshiach. This teaches you that when a person is *mekabel* the Torah as Rus did, with *mesirus nefesh* and *gevurah* – when he puts effort into it as Rus did – from this Dovid Hamelech is born, and from this comes Moshiach.

Every person has his own birth of Moshiach. The *avodah* of Torah is to help a person be reborn; indeed, the *Aseres Hadibros* correspond to the *asarah maamaros* with which the world was created. Furthermore, Shavuos is called Yom Habikkurim in the Torah – it's a time when we bring a Minchah Chadashah, because the essence of Shavuos is *hischadshus*, through the Torah. Torah isn't just a branch of knowledge, it's a way of renewing the person. Whether you're 20 or 30 or 40 or 50, you need to constantly be *mischadeish* and grow through the Torah, but that can only happen if you make real *kabbalos* that affect you and help you to grow as a person. You need to be alive in the Torah, to put your *chiyus* into the Torah, and then the Torah can be *mechayeh* you.

Rus gave her whole life to the Torah and the Torah was *mechayeh* her, and from that came Moshiach. We, too, can connect with the birth of Dovid and Moshiach, by strengthening our Kabbalas HaTorah.

Shavuos is on the fiftieth day, and fifty is also the gematria of **כל**. The Gemara in *Brachos* (17) says that Olam Haba is called *kol* because Hakadosh Baruch Hu gave us the Torah in order that we should be *zocheh* to *kol habrachos*. But that's only if you make a Kabbalas HaTorah on Shavuos – regardless of your age, regardless of your earlier failures.

Hashem should strengthen us to be able to make a *kabbalah* and hold onto it, and through that, we should all make a connection to our *Yemos HaMoshiach*, our "*kol habrachos*," and our Olam Haba.